

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2025

KULTURUTVECKLING

Verksamhetsberättelse 2025 är producerad av Region Jönköpings län i april 2026.
Omslagsillustration: Sara Granér. Foto om inte annat anges: Johan W Avby.

Innehåll

Om Kulturutveckling	4
Kultursamverkansmodellen	4
Regional kulturplan och biblioteksplan	4
Samverkan och dialog	6
Konstområdesdialoger ger möjligheter att påverka	6
Kulturforum samlar länets kulturliv	6
Samverkan med länets kommuner	7
Interregional samverkan och Regionsamverkan Sydsverige.....	8
Samverkan mellan Region Jönköpings län och staten	8
Samråd med nationella minoriteter.....	8
Barn och unga	9
Mötesplats barnkultur sprider kunskap och inspirerar	9
KulturCrew ökar ungas delaktighet.....	10
Kulturrätten stärker kulturens roll i skolan	10
Spelkulturen i fokus på Bibbconference	10
Feriepraktik som uppmuntrar eget skapande	10
Kulturskolan stärks av regional samordning	11
Nätverkande och omvärldsbevakning	11
Bild och form	12
Bruno Mathsson Design Residency	12
Konstforum – nätverksträffar för konstnärer	13
Konstbokcirklar.....	13
S-P-O-K främjar lokal produktion och konsumtion.....	13
Bästa Biennalen ger unga nya möten med samtidskonst.....	14
Kurs i konstkritik ger fler möjlighet att delta i samtal.....	15
Portfoliovisningar ger internationell synlighet för lokala konstnärer.....	15
AiR Smålands konstresidens.....	15
Paul Petersons stipendium uppmuntrar konststuderande	16
Residens i Grez-sur-Loing.....	16

Bild och form Gestaltning	17
En konstsamling tillgänglig för alla	17
Konstnärlig gestaltning skapar levande vårdmiljöer	17
Omvärldsbevakning.....	19
Dans	20
Insatser för barn och unga skapar en levande danskultur	20
Skapa Dans lyfter fram unga talangfulla dansare.....	20
Nätverk och dialoger skapar nya mötesplatser.....	20
Samtida cirkus	22
Lovcirkus ger spännande och lärorika erfarenheter	22
Kompetensutbildning	22
Arbete för att få cirkus i länets kulturskolor.....	22
Teater och musik	23
Kartläggning och dialog stärker samverkan.....	23
Fortbildning som utvecklar scenkonsten	23
Samverkan för stärkt scenkonst i länet.....	23
Stöd till unga och pedagoger.....	24
Stöd i varumärkesutveckling för fria scenkonstaktörer	24
Jämställdhet och villkor inom musikområdet	24
Film och rörlig bild	25
Filmutvecklingsplan 2026-2036	25
Magasin om filmen i länet.....	25
Gaze ger stöd åt filmskapare i länet.....	26
Ping är en språngbräda för nya talanger	26
Filmforum under Värnamo Filmhistoriska Festival.....	26
Kortfilmstävlingen Vita duken	27
Informationsfilm om filmproduktioners effekter	27
Ny filmfestival för barn och unga	27
Filmkunnighet.....	27
Nätverkande och samarbeten på flera nivåer.....	28
Utveckling av nytt filmarvscenter	29

Hemslöjd	30
Publik verksamhet i Hemslöjdens hus	30
Hemslöjd och beredskap	30
Aktiviteter för barn och unga	31
Utveckling av länets slöjdföreningar	32
Dräktrådet sprider kunskap om länets folkdräkter	32
Hemslöjd och Hälsa	32
Samarbeten med Jönköpings läns hemslöjdsförbund	33
Nätverk	33
Litteratur	34
Nätverk stärker den litterära kulturen	34
Evenemang som synliggör litteraturen i länet	34
Projekt för att lyfta ungas litterära skapande	35
Stöd till länets författare	35
Trans-European Journeys	35
Yttrandefrihet och demokrati	36
Jönköpings län är en fristadsregion	36
Banned Books Week	37
Fängslade författares dag	37
Demokrati i rörelse	37
Konstövergripande insatser	38
AiR Småland: residensprogram för konstnärligt undersökande arbete	38
Kulturelitfrukost samlar det professionella kulturlivet	39
Biblioteksutveckling	40
Samverkan och dialog	40
Biblioteket i samhället	41
Digital delaktighet och kompetens	42
Läsfrämjande, berättelser och bildning	43
Stöd och bidrag	45

Om Kulturutveckling

Sektionen för kulturutveckling är en del av Regional utveckling med uppdrag att främja kulturen i hela länet. Med utgångspunkt i de kulturpolitiska målen initierar, samordnar och utvärderar sektionen insatser för att stärka kulturen i Jönköpings län. Utvecklingsarbetet bedrivs som ett processinriktat arbete tillsammans med kommunerna, det fria kulturlivet och civilsamhället och utgår från den regionala kulturplanen. I sektionen ingår också enheten Biblioteksutveckling som utgår från Region Jönköpings läns biblioteksplan, med uppdrag att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet när det gäller länets folkbibliotek.

Sektionen utvecklar kulturen inom områdena litteratur, film, dans, teater, hemslöjd, samtida cirkus, musik, bild och form samt främjar samarbete och utveckling när det gäller länets folkbibliotek. Sektionen arbetar också specifikt med kultur för barn och unga, yttrandefrihet och tvärssektoriella områden som kulturarv, kulturella och kreativa branscher, beredskap och att stärka civilsamhället. Utvecklingsarbetet bedrivs tillsammans med kommunerna och med kulturlivets intressenter för att med ett regionalt perspektiv komplettera och stödja de kommunala insatserna. Dessutom ansvarar sektionen för bidragsgivning till kulturområdet, med syftet att möjliggöra ett levande kulturliv i hela länet samt främja bildning, kulturell mångfald och konstnärligt skapande.

Kultursamverkansmodellen

Delar av sektionen för kulturutveckling ingår i kultursamverkansmodellen, som är en nationell modell för finansiering och utveckling av regional kulturverksamhet. Modellen syftar till att stärka det regionala inflytandet, skapa en helhetssyn på kulturpolitiken och bidra till långsiktig utveckling av kulturlivet i hela landet. Inom ramen för kultursamverkansmodellen fördelar Kulturrådet statliga medel till regionerna, som i sin tur, med utgångspunkt i regional kulturplan, fördelar medlen vidare till regionala kulturverksamheter i länet. Fördelningen sker i dialog med andra berörda kulturmyndigheter och organisationer och kompletteras med regionala medel. Sektionen för kulturutveckling har en central roll i att samordna processen, föra dialog med berörda aktörer samt följa upp och analysera hur medlen bidrar till att uppnå kulturpolitiska mål och regionala prioriteringar.

Regional kulturplan och biblioteksplan

Den regionala kulturplanen anger regionens mål och prioriteringar för utvecklingen av konst- och kulturlivet under en flerårig period och utgör grunden för regionens deltagande i kultursamverkansmodellen. Med utgångspunkt i kulturplanen, samt efter dialog och samråd med berörda aktörer och myndigheter, beslutar Kulturrådet om storleken på det statliga bidrag som tilldelas regionen. Finansieringen ska möjliggöra genomförandet av kulturplanens prioriteringar och bidra till ett tillgängligt, varierat och långsiktigt hållbart konst- och kulturliv

i hela länet. Den regionala kulturplanen och den regionala utvecklingsstrategin (RUS) verkar tillsammans för att nå gemensamma målsättningar.

Den regionala kulturplanen har tagits fram i samverkan med länets kommuner och i samråd med det professionella kulturlivet och civilsamhället. I kulturplanen har Region Jönköpings län satt upp följande kulturpolitiska mål;

- *alla ska ges möjlighet att delta i och ta del av länets kulturliv*
- *konst och kultur ska vara tillgängliga i, och en angelägenhet för, hela länet*
- *länets kulturliv ska sträva efter kvalitet i både bredd och spets.*

I arbetet med att uppnå kulturpolitikens mål utgår Region Jönköpings län från ett antal kulturpolitiska prioriteringar, som under planperioden ska utvecklas och stärkas genom samverkan och samråd med berörda aktörer. Dessa prioriteringar är; *kulturlivets infrastruktur, barn och unga, tillgänglighet, hållbarhet och hälsa, samarbeten, samverkan och dialog.*

Bibliotekslagen anger att regioner och kommuner ska anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet. Biblioteksplan Region Jönköpings län tydliggör verksamhetens uppdrag, ansvarsområden och kompetens. Biblioteksplanen är också ett stöd för prioritering och planering av Biblioteksutvecklings utvecklingsinsatser.

Under 2025 har både den regionala kulturplanen och biblioteksplanen reviderats. Detta har gjorts i dialog med kommuner, kulturaktörer och parter inom kultursamverkanmodellen.

Samverkan och dialog

Samverkan och samråd är nödvändigt för att stärka utvecklingen i länet och sker regelbundet med lokala, regionala, nationella och internationella parter. Kulturutveckling har i uppdrag att bjuda in länets kulturliv till dialog och årligen arrangeras konferensen Kulturforum och flertalet nätverksträffar och dialoger.

Konstområdesdialoger ger möjligheter att påverka

Kulturutveckling bjuder in till årliga dialoger med länets kulturaktörer med syftet att stärka utvecklingen, gemensamt identifiera utmaningar och utforska möjligheter till nya initiativ för att uppnå målen i den regionala kulturplanen. Inbjudna till årets dialoger var kulturaktörer, civilsamhälle, tjänstepersoner och politiker och de olika dialoger som erbjöds var: *litteratur och yttrandefrihet, film, kultur för barn och unga, scenkonst, hemslöjd samt bild och form*. Möjlighet till digital närvaro gavs på alla dialoger för att möjliggöra för så många som möjligt att delta.

Dialogerna under 2025 gav värdefulla insikter om både behov och förutsättningar inom kulturlivet i länet. Erfarenheterna visar att dialogerna fungerar som bäst när man beaktar ett specifikt tema, men att de oavsett bidrar till ökad förståelse mellan aktörer, stärker relationer och fungerar som en viktig demokratisk mötesplats. Återkommande frågor rör bland annat kulturens geografiska spridning i länet, behovet av mötesplatser och utställningsytor, bidragsformer samt vikten av att synliggöra och stärka professionella kulturutövare.

Kulturforum samlar länets kulturliv

Kulturforum är ett årligt återkommande tillfälle då kommunala, regionala och statliga företrädare tillsammans med civilsamhället, fria kulturlivet och förtroendevalda kan mötas, utbyta tankar och visioner för att utveckla Jönköpings län till ett starkt kulturlän. Årets Kulturforum gick av stapeln den 4 mars på Kulturhuset Spira i Jönköping och samlade drygt 150 deltagare från hela länet som fick ta del av föreläsningar, samtal och kulturinslag. Under dagen fick deltagarna lyssna till Stefan Jonsson föreläsning ”Fem saker kulturen vet om demokratin”, Sonia Hedstrand om ”Vikten av att inte förstå”, Friedrike Roedenbeck om ”Slöjdens kraft i krisens tid” och Anders Teglund om ”Estetik och etik”. Även goda exempel från länet delades till publiken där Jönköpings kommun pratade om vikten av offentlig konst, Nässjö kommun om kultur och hälsa och Teatertolvan om att arbeta med kultur och unga. Konstnären Sara Granér dokumenterade dagen i teckningar och dessa kom även att användas i den reviderade kulturplanen för 2026-2029.

Kulturforum 2025 samlade drygt 150 deltagare för att mötas, utbyta tankar och visioner för att utveckla Jönköpings län till ett starkt kulturlän. Bland årets medverkande fanns bland andra Sonia Hedstrand, Stefan Jonsson, Sara Granér, Anders Teglund och Magnus Jonsson.

Samverkan med länets kommuner

Region Jönköpings län samverkar med länets kommuner genom processinriktat arbete i olika forum och med ett gemensamt fokus på utveckling som utgår från kommunernas olika styrkor och utmaningar. Genom ett kulturchefsnätverk sker samverkan mellan kommunerna och regionen för att gemensamt flytta fram kulturens positioner i länet. Kulturchefsnätverket träffas en gång i månaden och består av kommunernas kulturchefer med mandat, dvs den som företräder kommunen i kulturfrågor och kan fatta beslut, oftast förvaltningschef samt regionens kulturutvecklingschef och kulturstrateg. En arbetsgrupp bestående av tre kulturchefer förbereder innehållet till träffarna tillsammans med regionens kulturutvecklingschef. I gällande kulturplan har kulturcheferna lyft fram tre fokusområden att samarbeta kring; *scenkonst i hela länet, bibliotekssamverkan och kulturarv*. En gemensam dag genomfördes med länets bibliotekschefer och nätverket deltog även på Bibconferens, en kunskapsbyggande dag om spelkultur. Under 2025 deltog länets kommunala kulturchefer även i en dialog med Kulturrådet, där man lyfte bland annat lyfte direktkommunala bidrag, som skapande skola, och vikten av information och statistik kring dessa, för fortsatt utveckling. Kulturcheferna fick också möjlighet att lyfta de utmaningar man ser i arbetet med ett välutvecklat kulturliv, som resurser och platser för kultur.

Interregional samverkan och Regionsamverkan Sydsverige

Region Jönköpings län samverkar interregionalt inom olika projekt, processer och nätverk på politisk nivå, med tjänstepersoner och andra aktörer. Samordning och samutnyttjande av kompetenser och resurser över regiongränserna kan öka förutsättningarna för att de kulturpolitiska målen uppnås. De sex regionerna inom Regionsamverkan Sydsverige (*Region Blekinge, Region Halland, Region Jönköpings län, Region Kalmar län, Region Kronoberg och Region Skåne*) verkar tillsammans för att utgöra en dynamisk bas för kulturell och regional utveckling. Genom Regionsamverkan Sydsverige ökar invånare och besökares möjligheter att ta del av konst och kultur och en samlad röst i påverkansfrågor inom kulturpolitiken blir möjlig.

Inom Regionsamverkan Sydsverige finns ett antal beredningsgrupper som med gemensamma styrker områden, genom påverkansfrågor eller direkta insatser. Under 2025 genomfördes till exempel en film om kulturarv, Bästa biennalen och en workshop om hur man gemensamt kan stärka kulturella och kreativa branscher.

Samverkan mellan Region Jönköpings län och staten

Region Jönköpings län för årliga samtal med Kulturrådet kring utvecklingsområden och utveckling av kultursamverkansmodellen. Varje år medverkar även Kulturutveckling på Kulturrådets samrådskonferens. 2025 var temat stärkt samverkan.

Samråd med nationella minoriteter

Region Jönköpings län ska tillgodose och skydda de fem nationella minoriteternas rättigheter, enligt lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Region Jönköpings län är finskt förvaltningsområde, vilket innebär ett särskilt ansvar att skydda och främja den finska minoritetens rättigheter, språk och kultur, i enlighet med lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Detta står inskrivet i den regionala kulturplanen med ett extra fokus på att synliggöra och främja nationella minoriteters kultur, kulturarv och språk. Att utveckla arbetet med de nationella minoriteternas rättigheter är också en prioriterad åtgärd i Region Jönköpings läns hållbarhetsprogram.

En särskild arbetsgrupp för frågor som rör nationella minoriteter finns inom organisationen, med syfte att verka för, och följa upp, mål och riktlinjer. Under 2025 genomförde arbetsgruppen ett samråd med de finska föreningarna i Gislaved, som är den kommun i länet som är förvaltningsområde. Region Jönköpings län samverkar också med Länsstyrelsen i Jönköpings län, främst angående ett nätverk för länets kommuner. Fokus här är kunskapsdelning. Under 2025 uppmärksammar Kulturutveckling 250 år av judiskt liv i Sverige genom bland annat en föreläsning om judisk konst och kulturhistoria på Nääs, samt en workshop i judiskt hantverk och design.

Barn och unga

Det regionala uppdraget gällande kultur för barn och unga är att stärka deras möjlighet att ta del av och skapa kultur i vårt län. Region Jönköpings län arbetar för en mångfald av kultur för en mångfald av barn och unga och stimulerar utvecklingsarbete inom samtliga konst- och kulturområden. Med utgångspunkt i FN:s barnkonvention främjar vi samverkan, tillgänglighet, delaktighet, kunskap och eget skapande genom insatser som bland annat *Mötesplats barnkultur*, *KulturCrew* och *Kulturrätten*.

Mötesplats barnkultur sprider kunskap och inspirerar

Mötesplats barnkultur är en kunskapsbyggande arena och ett nätverk för alla som arbetar med kultur för barn och unga i länet. Syftet är att öka kunskapen om kultur för barn och unga samt att skapa möjlighet att nätverka för att främja samverkan och lärande. Årets träffar berörde bland annat hur barn upplever scenkonst, barns delaktighet med barnkulturdesign som verktyg samt kulturella mötesplatser för unga som identifierar sig inom hbtqi. Utvärderingar visar att träffarna tillgodoser ett behov av att mötas och kunskapsbygga tillsammans och samarbeten har skapats mellan aktörer i länet som har hittat varandra i nätverket. Framöver ligger fokus på att ytterligare stärka möjligheten till nätverkande och samtal mellan deltagarna.

Mötesplats barnkultur arrangerades i september i samverkan med Unga Spira. Temat var aktuell forskning kring barns och ungas upplevelser av scenkonst.

KulturCrew ökar ungas delaktighet

KulturCrew stärker ungas inflytande och delaktighet i kulturlivet med arrangörskapet som metod. Under 2025 startade två nya crew upp och totalt fanns sju aktiva crew i tre av länets kommuner. Två regionala utbildningsdagar genomfördes för ungdomarna och två nätverksträffar för handledare. KulturCrew är en framgångsrik metod som direkt ökar ungas inflytande genom att unga ges möjlighet att själva arrangera de kulturevenemang just de efterfrågar. Samtliga crew arrangerade kulturevenemang på sina respektive orter under året. Framöver ligger fokus på att stötta fler kommuner att starta upp KulturCrew samt att utveckla formerna för utbildning och nätverkande. Insatsen samordnas regionalt av Kulturutveckling och Riksteatern Jönköpings län.

Kulturrätten stärker kulturens roll i skolan

Kulturrätten arbetar för att alla barn och unga i länet ska få tillgång till kultur på skoltid. Detta sker genom en digital utbudskatalog, bidrag för kulturreSOR och kultur i skolan samt kunskapsbyggande insatser och nätverkande för kommunernas samordnare för kultur i skolan. Under 2025 permanentades Kulturrättens bidrag inom Region Jönköpings läns riktlinjer för kulturbidrag – en viktig del av långsiktigheten i arbetet. Under året har en särskild satsning på skolbio genomförts. Kulturrätten drivs av Riksteatern Jönköpings län på uppdrag av Region Jönköpings län och i samverkan med kultursamverkansmodellens parter.

Spelkulturen i fokus på Bibbconference

För tredje året arrangerades Bibbconference – en konferens med syfte att kunskapshöja och nätverka kring spelkultur. 80 deltagare från bibliotek, kultur- och fritidsförvaltningar, spelbranschen och besöksnäringen medverkade. Fokus låg på hur länet kan arbeta mer strategiskt med spelkultur. Konferensen har blivit en viktig mötesplats som stärker kunskap och erfarenhetsutbyte, och nu utvärderas effekterna av konferensen och dialog förs om fortsatt utveckling av mötesplatser för spelkulturområdet. Bibbconference hölls på Jönköpings Stadsbibliotek i samverkan mellan Kulturutveckling, Jönköpings kommun, Sverok Jönköping-Kronoberg och Studieförbundet.

Feriepraktik som uppmuntrar eget skapande

Feriepraktik kultur är ett sökbart medel som länets kommuner och civilsamhälle kan söka för att arrangera feriepraktik. Flera aktörer beskrev det ekonomiska stödet som avgörande för att kunna erbjuda feriepraktik. Kulturutveckling arrangerade feriepraktik inom konst (i samverkan med Österängens konsthall) och slöjd. Enligt utvärderingar bidrog praktiken till att öka deltagarnas intresse för konst och kultur och flera kunde tänka sig att arbeta med området i framtiden. I samverkan med Unga Spira arrangerades Frejas teatersommar för unga med NPF-diagnos. Under höstlovet genomfördes också ett Gamejam i samverkan med Gislaveds kommun där unga provade på att skapa spel. Insatsen planeras nästa år med samma upplägg.

Kulturskolan stärks av regional samordning

I början av 2025 tillsattes den nya permanenta tjänsten regional kulturskolesamordnare på sektionen för Kulturutveckling. Under året låg fokus på att undersöka behoven hos länets kulturskolor kopplat till regional samordning. Detta resulterade i två huvudsakliga inriktningar för arbetet: fortbildning samt barn och ungas delaktighet och inflytande. Under året fördes därför dialog med Göteborgs universitet kring fortbildning, samt dialoger kring implementering av ett regionalt forum för kulturskolornas elevråd. Dessa insatser fortsätter under 2026.

Nätverkande och omvärldsbevakning

Kulturutveckling ingår i nätverket bestående av alla sydsvenska regioner med fokus på kultur för barn och unga och ett nationellt nätverk för barn och unga-utvecklare. Nätverken bidrar till en kontinuerlig omvärldsbevakning på barnkulturområdet som är viktig för utvecklingen i vårt län. Under 2025 deltog Kulturutveckling i Fokusgrupp barnets rättigheter som samlar länets olika aktörer som arbetar med barnrätt, inom olika verksamhetsområden. En effekt av detta var att Kulturutveckling var en av arrangörerna för den länsövergripande barnrättskonferensen, och kunde därigenom bidra till att belysa barns rätt till kultur.

Bild och form

Inom bild om form-området har Region Jönköpings län under året fokuserat på att stärka residensverksamheten i länet och utveckla hållbara arbetsmiljöer för konstnärer och formgivare. Särskilt fokus har lagts på etablering av residens och kollektivverkstäder för att främja samverkan, kunskapsutbyte och långsiktig utveckling.

Bruno Mathsson Design Residency

Bruno Mathsson Design Residency etablerades 2024 av Region Jönköpings län och Vandalorum som ett residensprogram för internationella designers och formgivare. Programmet erbjuder en månads vistelse i ett hus ritat av den inflytelserika arkitekten och möbeldesignern Bruno Mathsson – uppfört 1955 i Mathssons hemstad Värnamo och ursprungligen beställt av Källemos grundare. Som en del av programmet ingår studiebesök inom regionens omfattande möbel- och tillverkningsindustri, vilket stärker kopplingarna mellan design, hantverk och näringsliv i Jönköpings län.

Residenset genomförs i samverkan med IASPIS/Konstnärsnämndens internationella program inom bild- och formområdet samt Värnamo kommun. Bland samarbetspartnerna finns entreprenör och möbelsamlare Johan Sjöberg, Bruno Mathsson International och Stiftelsen Karin och Bruno Mathssons fond. Initiativet har rönt bred uppmärksamhet nationellt och internationellt och bidragit till ett växande intresse för länet bland designers och formgivare världen över.

Bruno Mathsson Design Residency 2025 tilldelades den danska designern Maria Bruun.

Intresset för residenset var fortsatt stort för 2025 och ansökningar inkom från hela världen. Juryn utsåg Maria Bruun till årets stipendiat. Under sin vistelse medverkade Bruun som keynote-talare på Southern Sweden Design Days i Malmö och höll en föreläsning på Vandalorum.

För att säkra residensets långsiktiga fortsättning har Region Jönköpings län och Värnamo kommun utökat sitt gemensamma anslag – ett åtagande som ersätter det tidigare projektstödet från IASPIS/Konstnärsnämnden och ger programmet en stabil grund inför framtiden.

Konstforum – nätverksträffar för konstnärer

Nätverket Konstforum riktar sig till konstnärer verksamma i Jönköpings län och omfattar idag cirka 130 konstnärer. Syftet med Konstforumträffarna är att skapa sociala och professionella mötesplatser för länets konstnärer samt att främja dialog kring aktuella frågor som rör deras arbetsvillkor. Genom att förlägga träffarna på olika konstinstitutioner stärks även relationerna mellan konstnärer och det lokala konstlivet.

Under 2025 arrangerades två Konstforumträffar med fokus på konstnärers arbetsvillkor, yrkesutveckling och nätverkande. För att stärka kopplingarna mellan konstnärer och konstinstitutioner hölls träffarna på olika platser i länet: Nässjö Konsthall och Jönköpings länsmuseum.

Träffarna har bidragit till ökad kunskap, erfarenhetsutbyte och nätverkande samt erbjudit konkreta verktyg för konstnärlig utveckling och yrkesutövning i länet, bland annat konkret stöd i arbetet med att ansöka om stipendier och gestaltungsuppdrag.

Konstbokcirklar

För att skapa fler mötesplatser för konst i länet har projektet Konstbokcirkel initierats i samarbete med Riksorganisationen Sveriges Konstföreningar, studieförbundet Sensus och Region Gävleborg. Under året beviljades Riksorganisationen Sveriges Konstföreningar stöd av Kulturrådet för att ta fram en cirkelledarhandbok. Handboken skrevs under hösten av konstkritikern och lektorn Linda Fagerström.

Konstbokcirkelns syfte är att ta tillvara länets befintliga biblioteksinfrastruktur och göra den till en levande mötesplats där invånarna kan mötas och samtala om konst.

S-P-O-K främjar lokal produktion och konsumtion

Sedan 2024 är S-P-O-K etablerat i länet som en hubb för kreativa och kulturella branscher (KKB), med en dedikerad projektledare. Hubben är placerad vid Kulturgatan i Bodafors och har i uppdrag att stärka utbytet mellan designers och producenter – med målet att locka fler designers till länet, fördjupa kopplingarna till lokala producenter och sprida kännedom om de tillverkningsmöjligheter som regionen erbjuder.

Under 2025 initierades projektet FORM * FURA i samarbete med finsnickaren Fredrik Ireklint. Projektet samlar tre formgivare och en finsnickare i ett gemensamt arbete med att lyfta fram lokala råvaror i skapandet av unika designobjekt.

*Projektgruppen för FORM * FURA består av formgivarna Rebecka Franzén och Jonas Forsman, finsnickaren Fredrik Ireklint, formgivaren Mikaela Falk och projektledaren Hermine Blixt. Foto: Björn Ceder.*

Bästa Biennalen ger unga nya möten med samtidskonst

Bästa Biennalen har under de senaste åren utvecklats till en paraplyorganisation för flera insatser riktade mot barn och unga, där bland annat Bästa Festivalen och Bästa Konferensen utgör centrala delar. Verksamheten syftar till att stärka barns och ungas möten med samtidskonst samt att skapa långsiktiga strukturer för samverkan mellan arrangörer och regioner inom Regionsamverkan Sydsverige (RSS).

Under 2025 flyttades Bästa Biennalens konferens från hösten till våren och genomfördes den 13–14 mars. Syftet med förändringen var att konferensen skulle fungera som ett startskott inför höstens Bästa Festival, samt att underlätta för arrangörerna som tidigare upplevt det som betungande att delta i en konferens kort efter festivalens genomförande.

Parallellt med detta fortsatte verksamheten att utvecklas genom flera riktade insatser under året. Bland annat arrangerades BB Plugg och BB Coach samt ett dialogmöte på Hemslöjdens hus i Jönköping. Dessa aktiviteter bidrog till att stärka kunskapsutbyte, kompetensutveckling och regional förankring.

Bästa Festivalen 2025 genomfördes under vecka 44 och hade fler deltagare än någonsin tidigare. I Jönköpings län medverkade 11 arrangörer, vilket är en ökning med 5 arrangörer sedan förra Bästa festivalen. En nyhet för årets upplaga var att arrangörerna fick tillgång till ett filmpaket med konstfilm för barn och unga, curaterat av Stiftelsen Filmform. Detta möjliggjorde att fler aktörer kunde erbjuda ett festivalprogram även under dagar utan workshops eller utställningar, vilket bidrog till ett bredare och mer tillgängligt festivalutbud.

Kurs i konstkritik ger fler möjlighet att delta i samtal

Inom ramen för Regionsamverkan Sydsverige arrangerades en påbyggnadskurs i konstkritik på Sörängens folkhögskola. Syftet med kursen var att höja bildningsnivån kring både kritiska texter och kritiskt tänkande, samt att främja samtal om konst bland människor med olika bakgrunder. Kursen var öppen för alla som gått den tidigare grundkursen. Kursen bestod av fem möten, varav ett var fysiskt på en konstinstitution och de övriga digitala. Det fysiska mötet var på Kalmar konstmuseum.

Konstkritikern Sara Arvidsson ansvarade för kursen, som haft fortsatt stor efterfrågan. Kursen har spelat en viktig roll i att höja bildningsnivån och bredda deltagandet i kulturlivet.

Portfoliovisningar ger internationell synlighet för lokala konstnärer

Under hösten arrangerades digitala portfoliovisningar genom Regionsamverkan Sydsverige i samarbete med Svensk Curatorförening. Från Jönköpings län deltog en konstnär som fick möjlighet att presentera sitt konstnärskap för curatorer verksamma i Norden, Baltikum och Tyskland. Syftet var att stärka konstnärernas professionella nätverk och skapa förutsättningar för långsiktiga internationella samarbeten.

AiR Smålands konstresidens

AiR Småland är ett regionalt residensprojekt med stöd från Kulturrådet, inom vilket residenser arrangeras i konstformerna film, dans, konst och litteratur.

Under 2025 genomfördes konstresidenset i samverkan med Gislaveds konsthall. Via en öppen utlysning valde en jury ut två stipendiater: den länsbaserade konstnären Carl-Oskar Jonsson och den japanska konstnären Reico Motohara. Residenset omfattade en tre månader lång vistelse i Gislaveds konsthall under våren och resulterade bland annat i två konstnärspresentationer och en utställning.

Paul Petersons stipendium uppmuntrar konststuderande

2025 års mottagare av Paul Petersons stipendium var Tom Hallgren, studerande vid HDK/Valand i Göteborg. Årets stipendiat tilldelades en summa av 80 000 kr.

Syftet med Paul Petersons stiftelse är att lämna stöd till förtjänta elever på konstskolor inom området bildkonst för utveckling av konstnärliga projekt och idéer under studietiden. Den person som söker Paul Petersons stipendium ska ha anknytning till Jönköpings län samt vara inskriven på en konstnärlig utbildning under det år som ansökan avser.

Residens i Grez-sur-Loing

Christian Håkansson tilldelades ett vistelsestipendium till Grez-sur-Loing för att under en månad utveckla sitt konstnärskap. Stipendiet omfattade residensplats, boende, resa samt ett ekonomiskt bidrag på 20 000 kr.

Bild och form Gestaltning

Bild och form Gestaltning ansvarar för den offentliga konsten inom Region Jönköpings län. De konstnärliga gestaltningarna i regionens lokaler syftar till att skapa attraktiva miljöer för patienter, personal och besökare. Konstinköp har pågått sedan 1950-talet och ger samlingen spridning på uttryck och bred tidsanda. Regionens konstsamling innehåller idag ca 14 000 konstverk och tillgängliggörandet av konstsamlingen genom offentlig gestaltning bidrar till historiskt och samtida konstnärligt värde. I samband med ny- och ombyggnationer strävar Region Jönköpings län att följa enprocentsregeln vilket stärker stödet till regionala, nationella och internationella konstnärer. Medborgarna ges möjlighet att uppleva offentlig samtida konst i sin närmiljö som en del i vårt demokratiska samhälle.

En konstsamling tillgänglig för alla

Vi ser en ökad förfrågan gällande gestaltungsuppdrag, vid större som mindre om- och nybyggnationer, som resulterar i ett stort behov av konstinköp för de specifika projekten. En konsekvens av nybyggnationen Hus D1/D2 Länssjukhuset Ryhov är att omfattande renoveringar påbörjats i den äldre delen av Ryhov. Detta innebär att konsten hämtas tillbaka till Regionens konstlager för översyn i väntan på ny utplacering. Förbättringar av konstförrådet har genomförts, och en genomgång av konstsamlingen resulterade i ett hållbart system och att tillgängligheten av konstsamlingen underlättas.

Enligt Bild och form Gestaltningens uppdrag att tillgängliggöra Region Jönköping läns konstsamling har vi under året anordnat samtal om regionens konstsamling i det offentliga rummet, konstvandringar och studiebesök i syfte att länets invånare ska få ta del av samtida konst. Konstvandringarna har varit uppskattade och efterfrågan har varit stor. De som deltagit under årets vandringar är bland annat deltagare från senioruniversitetet. Studiebesök genomfördes hos Bild och form Gestaltning av Mullsjö folkhögskola, där ingick en konstvandring på Länssjukhuset Ryhov med elever och lärare.

Projektet Konst till Rum har övergått till en permanent möjlighet för anställda att välja konst från Region Jönköpings läns konstsamling till sina kontor. Ett uppskattat tillfälle till konstsamtal och en chans att inviga våra medborgare i Regionens konstsamling.

Konstnärlig gestaltning skapar levande vårdmiljöer

I samband med ny- och ombyggnationer deltar Bild och form Gestaltning i byggprojekten med konstnärlig idé. Genom dialog med vårdenheterna och i samspråk med konsten skapas spännande och levande vårdmiljöer. Genom konsten möts vårddagarna som individer med ett personligt förhållande till sin upplevelse av mötet med konstverkets olika uttryck. Vi strävar därför att visa olika konstnärliga uttrycksätt och arbetar för ett inkluderande normkritiskt förhållningsätt.

Höglandssjukhuset Eksjö Hus 22 nya akuten

Gestaltningssuppdraget för skulptur utomhus på Eksjö nya akuten färdigställdes under 2025. Guanggjuan Zhang och Jan Stenbergs skulptur Fröbäraren invigdes tillsammans med Hus 22 på Höglandssjukhuset i Eksjö under hösten. Verket är tänkt att väcka nyfikenhet och positiva känslor kring livets kretslopp och vad det är att vara människa.

”Fröbäraren rider nyfiket stolens varelse/skepp ut i världen, och sprider med den entusiastiska leken de livgivande fröna längs sin väg.”

Värnamo Hus 21 nya psykiatrin och Hus 28 barn- och ungdomshabiliteringen

Konstnärlig dialog fortgår med projektgrupp för Värnamo nya psykiatrin och Värnamo nya barn- och ungdomshabilitering. Rickard Johansson och Mette Björnberg tilldelades gestaltningssuppdraget Trädgårdsgången på tegelvägg i Hus 21 nya psykiatrin Värnamo. Gestaltningen färdigställdes under 2025. Verket gestaltas med motiv i glaserat tegel i olika kulörer som muras upp i det vilda förbandet i det mörka teglet Blue Devil. Konstnärerna leker med känslan av att man är ute när man är inne. Bilderna av blommor och blomkrukor gestaltar livskraft. Man har försökt eftersträva att gestaltningen ska kännas generös, vänlig och omslutande med symmetri för att uppnå balans i motiven. Detta som en motpol till de patienter som känner oro eller befinner sig i kaos eller kris.

Gestaltningssuppdrag vid nya Habiliteringen Hus 28 för barn och unga i Värnamo tilldelades Klara Kristalova. Gestaltningen är under arbete och består av en utomhusskulptur vid Habiliteringens entré och gestaltning av entré/vänthall inomhus. Konstnären kallar

konstverket för Vandrande sol. Skulpturen består av tre delar, där den första delen är en figur med ett huvud som ser ut som en sol, polerat och blankt så att det skiner som guld. Figuren sitter utomhus på en sten. Den andra delen är inne på väggen i entrén där ett inramat collage i tusch, goache och akvarell föreställer en skog med olika figurer som rör sig i landskapet. Den tredje delen som också befinner sig i entrén är tre pelare och på dem återfinns färger och figurer från collage. Konstnären försöker skapa en varm, vänlig och lekfull stämning.

Arkivhus i Nässjö

Under 2025 påbörjades byggnationen av ett nytt länsarkiv i Nässjö. Byggnaden är planerad att bli cirka 7000 kvadratmeter och ska innehålla ett öppet arkiv och arbetsplatser för arkivanställda. Till entrén utomhus har konstnären Hiroshi Koyama tilldelats gestaltungsopdraget. Koyamas konstnärliga gestaltning består av två skulpturer i svart diabas Door-I och Door-II. Han har skapat en öppning i den flera miljarder gamla stenen och format den till en dörr. Detta för att vi ska känna stenens och vår egen tid. Patinan minner om naturens förändringar. Koyama har arbetat med två japanska begrepp Sabi – som kan översättas med patina och Wabi-Sabi som handlar om naturens förändringar över tid, samt att acceptera och uppskatta det obeständiga och ofullkomliga. Arkivbyggnaden är beräknad att vara färdig under 2027.

Hus D3/D4 Ryhov

Länssjukhuset Ryhov Hus D3/D4 utegård är en tillgänglig plats där gående, cyklister, resande med buss och ineliggande patienter ges tillgång till. Här pågår processen för ett gestaltungsopdrag i samarbete med Regionfastigheters projektgrupp och landskapsingenjör. Konstnärer för två skissupdrag är tillfrågade.

Omvärldsbevakning

Bild och form Gestaltning deltar regelbundet i samtal och konferenser, för att hålla sig uppdaterade i omvärldsbevakningen såsom barnrätt, mänskliga rättigheter, konst- och kulturområdet. Nätverket Offentlig konst samverkar och lyfter frågor kring tillgänglighet och främjande insatser. Ny samverkan har startat upp inom RSS arbetsgrupp Offentlig konst. Syftet är att utbyta erfarenhet och stärka våra gemensamma uppdrag.

Inventering av länets vårdcentraler har pågått under 2025. Resultatet av inventeringen är att säkerhetsställa konstens placering, skick och registrering i Region Jönköpings läns konstregister Faciliate. Region Jönköping använder sedan 2016 Faciliate konstmodul för registrering av Regionens konstsamling. Faciliate samordnar härmed med Regionfastigheters rums- och fastighetsbeteckning.

Ateljébesök genomfördes under 2025 hos lokala konstnärer, vilket är mycket uppskattat. Samtal om pågående gestaltungsprojekt, inköp och Regionens arbete med konstsamlingen ger konstnärerna i vårt län en insyn i arbetsprocesserna kring upphandlad gestaltning.

Dans

Det regionala uppdraget är att stärka danskonstens ställning som konstnärlig uttrycksform och utveckla dansens infrastruktur i länet. Kulturutveckling arbetar därför med att sprida, vidareutveckla och synliggöra dans för allmänheten, både för barn, unga och vuxna i Jönköpings län. Detta skapar arbetstillfällen för länets fria utövare och ökar medvetenheten och kunskapen om dans som konstform. Under året har vi genomfört studioresidens, veckoträning, kurs i Dansdidaktik tillsammans med Stockholms konstnärliga högskola, Skapa Dans och fortsatt vår ordinarie utvecklingsverksamhet.

Insatser för barn och unga skapar en levande danskultur

Under året har Kulturutveckling genomfört aktiviteter för unga dansare i samarbete med ett flertal dansutbildningar, institutioner och professionella danskonstnärer i syfte att stärka ungas kunskaper inom det egna utövandet, både kring koreografi och kring danspedagogik. Denna satsning för att främja danskonsten ger unga dansare möjlighet att utveckla sin kompetens. Dessa fortbildningstillfällen har skett i samarbete med SDA (Stockholm Dance Academy) samt genom workshops med olika professionella koreografer runt om i länet.

Skapa Dans lyfter fram unga talangfulla dansare

Skapa Dans är en årligen återkommande nationell koreografitävling för unga dansare i åldern 14–22 år. Tävlingsens syfte är att uppmuntra det egna dansskapandet hos unga dansare samt visa på den fantastiska kreativitet och kompetens som finns bland unga. Skapa Dans Riksfinal genomfördes våren 2025 i Stockholm där gruppen Pulse från Habo representerade länet. Under dessa finaldagar fick ungdomarna ta del av workshops, föreläsningar och möte med dansvärlden på SKH (Statens Konstnärliga Högskola). Eftersom Skapa Dans styrgrupp riks beslutade att nästa riksfinal först ska ske hösten 2026 genomfördes ingen regionfinal under 2025 i Jönköpings län. I stället genomfördes ett antal extra workshops i syfte att stärka kompetensen hos de unga danskonstnärernas och deras pedagoger.

Nätverk och dialoger skapar nya mötesplatser

Kulturutveckling deltar i ett flertal nätverk inom dansområdet i syfte att bredda intresset för dans som konstform, stärka danskonstens ställning och ge fler möjlighet att uppleva dans. Under året har vi hållit konstområdesdialoger med utövare, fria kulturlivet, politiker och tjänstepersoner inom dans och samtida cirkus. Dialogerna lägger grund för nya nätverk och aktiviteter som nätverksträffar och nya samarbeten. Aktiviteterna har bidragit till att främja inkludering och nya samarbeten inom kultursektorn. Genom nätverksträffar har utövare inom kultursektorn fått möjlighet att mötas, utbyta idéer och skapa samarbete.

Nya samarbeten har skapats till exempel genom Dansbygd Syd, ett nätverk och en plattform för fria danskonstnärer inom Danssamverkan Syd, där regionerna Jönköping, Halland, Blekinge, Kronoberg, Kalmar och Skåne genomfört pitchutbildning med Magnus Nordberg för länens koreografer, olika nätverksfikor samt genomfört projekt mellan koreografer i Jönköpings län och Hallands Län.

Genom samarbete med Jönköpings kommun kring Dansnät Sverige, har dansproduktioner gästspelat i vårt län vid ett antal tillfällen och det har då även getts möjlighet att delta i workshops för dansaktörer i alla åldrar samt i samtal kopplade till de föreställningar som gästtat.

Dansens dag genomfördes med ett flertal olika aktiviteter runt om i länet. Under den årliga danskickoff på Kulturhuset Spira, i samarbete med Kulturhuset Spira, Jönköpings kommun och Riksteatern Jönköpings län, presenterades kommande dans-föreställningar, dansprojekt och arrangemang för hösten 2025. Bland deltagarna fanns en blandning av arrangörer, utövare och tjänstepersoner.

I samarbete med SKH (Statens Konstnärliga Högskola) genomfördes för första gången en högskolekurs inom dans vårt län - Dansdidaktik för olika funktionsvariationer, 7,5 hp. Kursen hade 19 deltagare från vårt län och de fysiska delarna genomfördes på Dansfabriken i Huskvarna.

Under året möjliggjordes Skottresidens tillsammans med Kultivera i Tranås, där två unga danskonstnärer fått tillfälle att arbeta med sin produktion under två veckor parallellt med AiR Småland Dans och då haft en lokal koreograf från länet som mentor.

Samtida cirkus

Samtida cirkus är under stark utveckling med etablering av flera aktörer i länet. Centralt för fortsatt utveckling av konstområdet är att stödja samverkan mellan aktörerna och stärka förutsättningarna för att verka i länet. För att främja samtida cirkus i Jönköpings län arbetar Kulturutveckling med att bygga nätverk både regionalt, nationellt och internationellt. Kulturutveckling ingår i det nätverk som tidigare var Cirkusflätan, arbetar med nätverkande och med kompetenshöjande insatser för både pedagoger och cirkuskonstnärer. Detta har främjat konstformen och skapat nya förutsättningar för utveckling och tillväxt inom den samtida cirkusen i länet. Genom nära samarbetar med Jonk! Scenkonst och Rädda Barnen utvecklas den samtida cirkusen i länet.

Lovcirkus ger spännande och lärorika erfarenheter

Under året genomfördes lovaktiviteter för unga i samtida cirkus tillsammans med länets studieförbund, och de fria aktörerna Ici Performance och Rädda Barnen. Aktiviteterna har främjat samarbete, kreativitet och lärande hos deltagarna. I olika kommuner runt om i länet involveras de cirkusaktörer som finns i att handleda barn och unga vilket varit framgångsrikt och bidragit till hög kvalitet och utveckling.

Kompetensutbildning

Kulturutveckling har tillsammans med Jonk! Scenkonst erbjudit masterclasses i både jonglering och i akrobatik för länets cirkusaktörer i samband med gästspel av cirkusföreställningar under 2025. Länets cirkusaktörer har erbjudits kompetensutbildning på SKH (Statens Konstnärliga Högskola) i Stockholm. Detta är ett resultat av samarbetet inom det nationella nätverket för cirkusutveckling.

Arbete för att få cirkus i länets kulturskolor

Efter att kulturskolorna i länet visat intresse för att få in cirkus i sitt utbud genomfördes en första inspirationsföreläsning med Nordcirkus för kulturskolor i länet. Kulturskolecheferna från Tranås, Gnosjö och Vetlanda deltog. Efter denna inspirationsföreläsning har arbetet fortsatt för att det till hösten 2026 ska kunna erbjudas cirkus som ämne på kulturskolor i Jönköpings län.

Teater och musik

Det regionala uppdraget är att genom strategiskt stöd, samordning och i dialog med nyckelaktörer arbeta för att stärka scenkonstens ställning i Jönköpings län, och skapa förutsättningar för de scenkonstnärer som verkar i området. Inom teater- och musikområdet har en ny tjänst som scenkonstutvecklare inrättats. Under året har arbetet fokuserat på att bygga kunskap om scenkonsten i länet, etablera relationer och skapa dialog med såväl professionella aktörer som civilsamhälle.

Kartläggning och dialog stärker samverkan

Genom besök och möten med professionella utövare, kulturskolor, kommuner, kulturhus och civilsamhälle har kunskap samlats om behov, utmaningar och utvecklingsmöjligheter. Arbetet har synliggjort vikten av kunskapsdelning och samverkan mellan aktörer på olika nivåer – från ideell till professionell verksamhet. Insatser har även riktats mot att stötta aktörer i utveckling, exempelvis genom rådgivning och att skapa kontaktytor. Under året genomfördes även två dialoger där olika aktörer inom scenkonstområdet bjöds in för att samtala om behov och utmaning.

Fortbildning som utvecklar scenkonsten

Under året har en ny utbildningsinsats, Ord för scenen, genomförts i samverkan med litteraturområdet. Syftet är att stärka de som skriver eller vill skriva dramatik för scenen. Under handledning av dramatiker Felicia Ohly (dramaturg på Riksteatern, Stockholm) har åtta deltagare fått möjlighet att arbeta med sina texter under professionell ledning där målet är att göra readings (läsningar) eller workshops av dessa med inbjuden publik. Insatsen bygger hållbar utveckling när historier från länet berättas och nutidshistoria skrivs. Mer än hälften av deltagarna i gruppen arbetar professionellt med att skriva eller som pedagog, poet eller skådespelare. Inspirationen för detta kommer från London och det framgångsrika sätt som the National Theatre arbetat för att få fram ny dramatik. Insatsen bidrar till utvecklingen av dramatik från vårt län och skapar en mångfald av röster.

En annan fortbildningsinsats som påbörjats är att Teatertolvan i Eksjö erbjuder studiebesök och deltar vid genrep av Spiras musikaler. Besöken ger unga i länet en inblick i vad det innebär att arbeta professionellt som scenkonstnär och att det är en möjlighet även i Jönköpings län.

Samverkan för stärkt scenkonst i länet

För att stärka scenkonsten i länet krävs samverkan mellan Kulturutvecklings främjande arbete, Riksteatern Jönköpings län och deras nätverk av teaterföreningar samt Spira som producerande verksamhet. Under året har ett arbete inletts med att stärka banden till länets arrangörer genom dialog och samverkan. Syftet är att utveckla fler spelplatser och skapa fler möjligheter för scenkonst i hela länet och tillgång till scenkonst för alla invånare.

Stöd till unga och pedagoger

Länets nätverk av dramapedagoger inom kulturskolan har under året erbjudits två inspirationsdagar, utformade utifrån pedagogernas behov och önskemål. Dagarna har letts av professionella utövare inom områden som maskteknik, rörelse, koreografi samt sångframställning och skrivande, och har genomförts som heldagsträffar. Nätverket har även getts möjlighet till teaterbesök samt teaterresor inom länet tillsammans med sina elever, i syfte att ta del av goda exempel från jämnåriga utövare av scenkonst i regionen.

Den nationella Länkfestivalen för unga på Spira ställdes in under året. Som en följd av detta gavs de teatergrupper från länet som blivit uttagna möjlighet att i stället delta i festivalaktiviteter i närliggande län. Detta möjliggjordes genom ekonomiskt stöd för resor, så att grupperna fortsatt kunde genomföra sitt deltagande.

Stöd i varumärkesutveckling för fria scenkonstaktörer

De fria scenkonstaktörerna utgör en viktig del av länets kulturella infrastruktur. Två fria scenkonstgrupper har under året erbjudits utbildning i varumärkesutveckling av kommunikatörer med erfarenhet från kultursektorn. Syftet är att stärka verksamheternas interna strategiska arbete samt deras förmåga att nå ut till arrangörer och publik.

Jämställdhet och villkor inom musikområdet

Under året har ett särskilt fokus legat på att synliggöra och stärka kvinnliga musiker och kompositörer i länet. Intervjuer och kartläggning av kvinnliga verksamma musiker och kompositörer från länet är ett av spåren som undersökts för att stärka och främja denna yrkesgrupp som har allt svårare att få spelningar och tillgång till större scener. Samtal har förts med Jazzföreningen i Jönköping, verksamma utövande kvinnliga musiker och kompositörer i länet och nationellt. En pilot har inletts för att möjliggöra slutförande av verk och inspelning av kvinnliga kompositörer från länet.

Film och rörlig bild

Filmverksamheten samverkar regionalt och interregionalt för att våra invånare ska få ett brett och professionellt utbud av film både på biograf och i andra visningsfönster, att barn och unga ska få se, samtala och skapa film under skoltid och på sin fritid, samt att stärka villkoren för länets talanger och professionella filmskapare. Filmverksamheten är uppdelad i områdena *Talang och produktion*, *Visning och spridning* samt *Film för barn och unga* men insatser berör ofta flera olika områden.

Filmutvecklingsplan för 2026-2036

Filmplanen för Jönköpings län är färdig sedan april 2025 och bygger på en bred kartläggning av länets filmklimat. Genom dialoger med filmaktörer har vi formulerat inriktningar och åtgärder som stärker produktion, talangutveckling och filmens synlighet. Planen ger en gemensam riktning, tydliggör prioriteringar och skapar samsyn mellan aktörer. Den fungerar som ett verktyg för långsiktig utveckling, underlättar uppföljning och gör området mer attraktivt för samarbete och investeringar. Filmplanen presenteras för politiken under 2026.

Magasin om filmen i länet

Ett filmmagasin är klart sedan oktober 2025 och ger en samlad bild av filmverksamheter, filmare och utbildningar i Jönköpings län. Det riktar sig både till nyfikna och till yrkesverksamma och synliggör bredden i länets filmområde. Genom att lyfta fram olika aktörer och initiativ har vi skapat ett verktyg som stärker kunskap, samhörighet och samarbete. Magasinet finns både i tryckt form och digitalt på vår webb för att nå så många som möjligt.

Gaze ger stöd åt filmskapare

Gaze är ett talangprogram framtaget för att säkerställa att nya filmröster från Jönköpings län får möjlighet att utvecklas och hitta en plats i den svenska filmbranschen. Under året har fyra antagna filmare deltagit i programmet. De har regelbundet träffats för workshops och andra kunskapshöjande insatser, med fokus på att utveckla både sina konstnärliga uttryck och sin professionella kompetens. Deltagarna har även tilldelats stipendier för att vidareutveckla sina filmprojekt. Genom programmet har filmarna fått konkreta verktyg, stärkt sina nätverk och byggt upp en stabil grund för att fortsätta skapa film på egen hand efter projektårets slut.

Ping är en språngbräda för nya talanger

Ping är länets egen kortfilmsfestival och uttagning till Novemberfestivalen. År 2025 tävlade 11 kortfilmer och vinnarna fick representera Jönköpings län på Novemberfestivalen i Trollhättan, där de kunde nätverka med andra unga filmare och inspireras av insatser från regioner runt om i Sverige.

Filmforum under Värnamo Filmhistoriska Festival

Under året genomfördes Filmforum i samband med Värnamo Filmhistoriska Festival. Filmforum är en mötesplats för filmskapare, branschaktörer och filmintresserade med fokus på kunskapsutbyte, nätverkande och aktuella frågor inom filmområdet. Genom samtal, seminarier och presentationer bidrog arrangemanget till att stärka filmens roll i länet och skapa nya kontaktytor mellan lokala, regionala och nationella aktörer.

Kortfilmstävlingen Vita duken

I samarbete med Värnamo Filmhistoriska Festival genomfördes kortfilmsfestivalen Vita duken för att lyfta fram och uppmuntra oetablerade filmskapare i länet. Av bidragen som kom in valde en jury ut tre finalister som visades på festivalen. En vinnare utsågs som vann ett stipendium på 10 000 kr. Tävligen och programpunkten vid Värnamo Filmhistoriska Festival möjliggör för länets filmare att synas för en bred publik, det uppmuntrar nya talanger och bidrar till fortsatt filmproduktion i länet. Finalisterna var också på plats vid festivalen, vilket innebar exponering och nätverksmöjligheter för framtida samarbeten.

Informationsfilm om filmproduktioners effekter

Vad händer egentligen när kamerorna rullar och en filminspelning flyttar in på en plats? Vem påverkas – och hur kan film bidra till att göra en stad eller ort mer levande, attraktiv och full av möjligheter? För att ge svar på de frågorna har Region Jönköpings län tagit fram en informationsfilm som beskriver vad som sker när en produktion etablerar sig i en miljö. Filmen lyfter både det praktiska arbetet bakom kulisserna och de ringar på vattnet som uppstår lokalt – för näringsliv, invånare och platsens utveckling. Filmen är gjord i samarbete med Animationslinjen på Sörängens folkhögskola.

Ny filmfestival för barn och unga

Under hösten beviljade politiken medel till en ny filmfestival för barn och unga med fokus på mänskliga rättigheter och HBTQIA+. Projektet är ett samarbete mellan Region Jönköpings län och länets föreningsdrivna biografier. Syftet är att skapa tryggare mötesplatser, tillgängliggöra ett bredare utbud av kvalitativ film för barn och unga och samtidigt lyfta frågor kring mänskliga rättigheter, genus och normer, demokrati och filmkunnighet. Denna insats kan också hjälpa länets biografiföreningar att både hitta ny publik och rekrytera nya styrelsemedlemmar. Första festivalen, som heter Fucking Småland, äger rum i mars 2026 på biografier runt om i länet.

Filmkunnighet

Vi har under året genomfört aktiviteter i samarbete med skolor, kulturskolor, fritidsgårdar, studieförbund, biografier och andra i syfte att barn och unga ska få se, prata om och göra film, både under sin skoltid och på sin fritid.

För att underlätta för skolor i länet att arrangera skolbio har vi under året kurerat ett filmprogram och tillsammans med biografier utarbetat en modell för att kunna erbjuda skolbio till grundskolan. Åtta av länets nitton biografier erbjuder nu skolbiotjänster via Kulturrättens utbudskatalog. Skolor kan därmed boka skolbio på en biograf i närheten samt ansöka om att få stöd till kostnader via Kulturrätten.

Samarbetet med Mediacenter har utökats för att nå fler pedagoger som arbetar med barn och unga samt för att hitta nya strukturer för utveckling. Under året har vi tillsammans arbetat med färdigställandet av deras nya plattform för film och målgruppen barn och unga där

Region Jönköpings Län bidrar med kunskapshöjande, nätverkande och utvecklande innehåll. Vi har under året tillsammans gjort en affisch och en folder med både kunskaper om film i undervisningen samt tips på filmer att använda sig av till olika målgrupper. Under nästa år kommer vi tillsammans att arrangera lärarbioträffar för att inspirera pedagoger att använda mer film i mötet med sina elever samt lägga grunden för ett pedagogiskt nätverk i länet.

Under hösten har Region Jönköpings län tillsammans med filminstitutet och Filmregionerna planerat en uppföljning till de framgångsrika kunskapsdagar för film i kulturskolan som ägde rum 2024 i Jönköping. Träffen kommer att vara en biennial och första tillfället kommer att vara i Helsingborg 2026 och planeras av Region Jönköpings Län, Film i Skåne, Region Halland, Film i Väst, Filmregion Sydost och Region Gotland. Under konferensen kommer vi att lyfta goda exempel från varje region och utbyta tankar och erfarenheter av varandras verksamheter.

Nätverkande och samarbeten på flera nivåer

Under året har vi deltagit löpande i nätverksträffar med Filmregionerna, Regionsamverkan Sydsverige (RSS) och regionalt samt vid branschdagar, seminarier och filmfestivaler. Nätverken bidrar till nya kunskaper, idéer, samarbeten och synliggör Region Jönköpings län som en stark aktör inom filmområdet.

Region Jönköpings län har, tillsammans med RSS, utvecklat talangprogrammet Sydsvenska Filmkreatörer, där filmare från flera län kopplas samman. Programmet leder till nya interregionala samarbeten för filmare och producenter. Flera deltagare har även sökt finansiering för filmproduktion i Jönköpings län, vilket aktiverar länets kulturliv och skapar nya arbetstillfällen inom filmens område. Projektet kommer att fortgå 2025.

Nätverksträffar för landsortsbiografer anordnas en gång per termin och har blivit alltmer populära sedan starten för tre år sedan. Vid senaste träffen i Eksjö deltog 26 personer från 8 biografer samt representanter från biograforganisationer som Videvox och Folkets Hus och Parker. Träffarna ger kunskap om stöd, publikarbete och andra utvecklingsfrågor – vi har tillsammans möjliggjort skolbio inom kulturrätten och filmfestivalen Fucking Småland. Deltagarna lyfter vikten av träffarna för kompetensutveckling, gemenskap och nya möjligheter för både biografer och invånare.

I november 2025 genomfördes en nätverksträff och workshopsdag med 16 deltagare för att identifiera behov och utvecklingsområden för film i länet. Förutom att presentera Filmplanen för deltagarna var fokusområdet för dagen hur en filmfond skulle kunna bidra till filmutvecklingen i länet. Inbjuden gäst Marie Nilsson, filmchef Film Västernorrland deltog digitalt och berättade om arbetet med deras filmfond. I diskussioner lyftes filmfondens roll i start- och slutfaser, behovet av att koppla samman filmare och produktionsbolag samt att minska avståndet mellan kommersiella och filmkulturella aktörer. Andra frågor gällde hållbara bolag, filmkunnighet, visningsstöd, postproduktion, utbildning och inspelningsplatser i länet.

Utveckling av nytt filmarvscenter

Under 2025 startades projektet för att utveckla Visuellt Center i Skillingaryd till ett filmarvscenter med regional förankring och nationell betydelse. Syftet är att stärka bevarandet, tillgängliggörandet och utvecklingen av Sveriges filmarv och skapa en central nod för kunskap, samlingshantering och kulturarvsarbete. Projektet drivs av Region Jönköpings län genom Kulturutveckling Film i samverkan med Visuellt Center, där parterna tillsammans bidrar med expertis inom filmarv, pedagogik, forskning och strategisk kulturutveckling.

Filmmaterial från bland annat Plattform Produktion (Ruben Östlund m.fl.) och Roy Anderssons Studio 24 finns samlat på Visuellt Center. Kalle Boman är en av initiativtagarna.

Hemslöjd

För att stärka förnyelsen och utvecklingen av hemslöjden ur kultur-, närings- och hållbarhetsperspektiv arbetar vi med det handgjordas mening, värde och betydelse för individ och samhälle. Med Hemslöjdens Hus som ett nav i verksamheten, sker kontakter och aktiviteter i hela länet, interregionalt och nationellt.

Publik verksamhet i Hemslöjdens Hus

Hemslöjdens Hus är ett levande hus med stimulerande miljö och för att göra miljön attraktiv förändras insidan varje månad med en ny utställning. De grupper som regelbundet träffas i Hemslöjdens Hus har här en mötesplats som betyder mycket för dem både socialt och kunskapsmässigt. Kontakter och aktiviteter sker även i hela länet, interregionalt och nationellt.

Åtta olika intressegrupper/nätverk/föreningar träffas regelbundet i Hemslöjdens Hus. De är verksamma inom områdena stickning, vävning, broderi, knyppling och spinning/spånad. Genom att ge dessa grupper tillträde till huset ökar deltagarnas existentiella hälsa och breddar arbetet i den civila sektorn. Under året har även flera föreläsningar, kurser, workshops och slöjdkafékvällar genomförts. Flera i samarbete med bland annat Jönköpings läns museum, Jönköpings läns hemslöjdsförbund, Handvävare i Jönköpings län och Knuten garn.

Utställningsverksamheten *Vi sätter ljuset på* visar upp slöjdföreteelser från länet och närliggande områden för husets besökare och intresserad allmänhet. Under året genomfördes:

- Skarvsöm: för allt vad tygen håller, vernissage. Delredovisning av projektet Skarvsöm – en sparsamhetsslöjd att återupptäcka, se samarbeten med Jönköpings läns hemslöjdsförbund.
- Handvävarnas handdukar, med Handvävarnas årsmöte.
- Luffarslöjd, Birgitta Wall.
- Keramik, Liselotte Wisth.
- Kostymmästare Ida Wadenrud, med publikt samtal.
- Belägrad glänta, Erik Torstensson, med workshop för spinnggruppen, samt kurs i tovning.
- Slöjd till slut, Urnor tillverkade av slöjdare från Hemslöjden i Kronoberg.
- Sagoväsen, inlämningsutställning med unga och lite äldre deltagare , berättarkväll med berättarpedagog från Sagomuseet i Ljungby.

Hemslöjd och beredskap

Över tid har engagemanget för frågan om hemslöjd och beredskap ökat. Med tanke på rådande omständigheter i omvärlden är detta en viktig fråga då det är nödvändigt att synliggöra slöjden som en central kunskapsform för befolkningens egen förmåga till motståndskraft i kris och krig. Under året hemslöjdsutvecklare medverkat med artiklar i Epoch Times, Vi Lärare/Ämnesläraren, samt den norska tidskriften Form. Dessutom var

temat för årets dialogmöte beredskap och på vilket sätt slöjdföreningarna i länet kan spela en roll. De frågor som då belystes tas med in i arbetet under nästa år.

Aktiviteter för barn och unga

Slöjdklubben

Slöjdklubben som vänder sig till barn mellan 7 och 14 år har haft god uppslutning under året och arbetet med att utöka verksamheten till flera platser i länet har pågått. Förutom två grupper i Hemslöjdens Hus, finns den nu i Habo, Norrahammar, Värnamo och Bodafors. Slöjdklubben bygger på en pedagogik där barn får möjlighet att upptäcka slöjdens material och verktyg och utveckla sin förmåga att skapa med händerna. Som handledare i Slöjdklubben fungerar unga handledare, utbildade under feriepraktiken, tillsammans med mera erfarna ledare.

Andra aktiviteter

Under året har flera andra aktiviteter kopplade till barn och unga genomförts. Som ledare vid dessa tillfällen fungerar de unga handledarna och aktiviteten är ofta kopplad till samarbete med andra parter.

Diplom till unga hemslöjdare har delats ut genom skolorna i Jönköpings län, i samarbete med Jönköpings läns hemslöjdsförbund. Dessa deltagare erbjuds en aktivitet och för att fånga ett större upptagningsområde och möjliggöra för fler att komma genomfördes aktiviteten i år på två ställen; i Värnamo och i Hemslöjdens Hus.

Handledarutbildning

För tredje året har handledarutbildning genomförts som feriepraktik, vilket har lett till flera handledare för barn och unga. Tidigare års feriepraktikanter stöttar de nya som handledare och genom att ta emot feriepraktikanter från ett större upptagningsområde, finns nu hjälpledare till de Slöjdklubbar som startats runt om i länet.

Den längre handledarutbildningen i samarbete med Kalmar och Kronobergs län har fortsatt och är nu inne på andra omgången. Varje omgång innehåller tre tillfällen om en helg vardera, med varierande innehåll, fördelade på respektive län.

Unga Slöjdares Salong

Under Regionsamverkan Sydsverige (RSS) så har Beredningsgrupp Hemslöjd påbörjat ett samarbete. Unga Slöjdares Salong USS är en återkommande utställning som uppmärksammar slöjd och hantverk skapat av barn och unga. Utställningen är ett samverkansprojekt mellan flera regioner i södra Sverige; Region Halland, Region Blekinge, Region Skåne, Region Jönköpings län, Region Kronoberg och Region Kalmar län. Syftet med Unga Slöjdares Salong är att skapa en plattform där unga får möjlighet att synliggöra sin skaparkraft och sina estetiska uttryck. Genom att ställa ut på exempelvis professionella museer och konsthallar ges deltagarna en möjlighet att visa sina verk i ett etablerat sammanhang.

Utveckling av länets slöjdföreningar

Via insamling av uppgifter till Händer, Jönköpings läns hemslöjdsförbunds medlemsblad och vår informationskanal i civilsamhället, hålls regelbunden och aktuell kontakt med föreningarna. Under året har arbetet med en lokal slöjdförening för Jönköping intensifierats och ett antal träffar har genomförts. Tanken var att bilda Slöjdarna i Jönköping, men orsaker av organisatorisk art har gjort att starten försenats. Föreningens första årsmöte är planerat till mars 2026.

Dräktrådet sprider kunskap om länets folkdräkter

Dräktrådet fortsatt sitt arbete med att sprida kunskap om och öka intresset för länets folkdräkter. Flera publika insatser har genomförts, som bland annat medverkan vid nationaldagsfirande i Vetlanda, hembygdsdag i Barkeryd, samt ett folkdräktsinspirerat Luciatåg i Stengårdshult kyrka. Dräktrådet har också träffat studenter på Värnamo folkhögskola för att informera och inspirera. Dessa aktiviteter fortsätter på liknande sätt under kommande år, liksom arbetet med att tillgängliggöra mönster digitalt och se över tillgång på material. Media, både lokalt och på riksplanet har också uppmärksammat det ökade dräktintresset och dräktrådsmedlemmar har deltagit med kunskap.

Under året har ett samarbete etablerats med Textilhögskolan i Borås för att kunna väva upp tyger till folkdräkt. Arbetet har blivit något försenat på grund av svårighet att hitta rätt material i rätta färger. Planerad tid för vävning blir våren 2026. Gamla textilier har återfunnits i en tiondebod i Hult. Dessa har studerats och vi kan konstatera att där fanns rester av plagg. Fynden har resulterat i nyframtagande av två tryckta tyger, samt kunskap om hur skinnpälisar i vårt dräktområde kan ha sett ut.

I dräktrådet sitter representanter från Jönköpings läns museum, Jönköpings läns hembygdsförbund, Jönköpings läns hemslöjdsförbund, samt svenska folkdansringen Småland-Öland. Till rådets möten kallas även sakkunniga i ämnet.

Hemslöjd och Hälsa

Forskningsprojektet Hemslöjd och Hälsa med Lunds universitet ligger nu för publikation hos vetenskaplig tidskrift. Forskaren Mats Sundbeck och utvecklare Niclas Flink kommer presentera forskningen bland annat på en stor konferens för Sveriges Slöjdlärare hösten 2026. En större satsning på att sprida resultatet inväntas tills publiceringen är ute.

Samarbeten

Verksamheten utvecklas och arbetssättet berikas genom samarbeten. Samarbete är också ett sätt att nå fler. Exempel på samarbeten är kurssamverkan, workshops och projekt. Några av våra samarbetsparter under året har varit, Jönköpings kommun, Jönköpings läns museum, Spinnets i Habo, Tabergsådalens kulturhus i Norrahammar, Kulturgatan i Bodafors och Studieförbundet Vuxenskolan.

Jönköpings läns hemslöjdsförbund

Skarvsöm – en sparsamhetsslöjd att återupptäcka.

Detta projekt är initierat av Jönköpings läns hemslöjdsförbund, som sökt och fått medel från Riksantikvarieämbetet för att lyfta, sprida och förnya skarvsöm, vars historiska centrum ligger i vårt län. Ansökan om att komma med på listan över levande kulturarv resulterade i att Skarvsöm nu finns, sedan i mars 2025, med på denna lista. Under året har också flertalet aktiviteter genomförts, bland annat har en film gjorts som beskriver skarvsöm och visar det historiska materialet, hur man syr och vilka som syr skarvsöm idag. Sommaren 2026 avslutas projektet med en utställning på Jönköpings läns museum, då vi får se mycket nytt som sytts dessa år, men också inspirationsmaterialet; de gamla bevarade dynorna i skarvsöm som finns i museets samlingar.

Nätverk

Hemslöjd ingår i flera nätverk kopplade till utvecklingsarbetet. Digitala möten genomförs kontinuerligt, däribland möten för textil slöjd, hårdslöjd och barn och unga. Under året bjöd även Nämnden för hemslöjdsfrågor in till möte, med anledning av nämndens avveckling och de förändrade förutsättningar som det innebär.

Litteratur

Region Jönköpings län utvecklar litterära mötesplatser och nätverk för författare, stärker verksamheter för att öka det litterära professionella utövandet i länet samt främjar litterär verksamhet för unga. Under 2025 har fokus bland annat legat på att utveckla den litterära infrastrukturen i länet, bland annat genom nätverk, evenemang och projekt.

Nätverk stärker den litterära kulturen

Litteraturbranschnätverket VÄNLIT, som samordnas av Region Jönköpings län, träffades tre gånger under året - i samband med litteraturfestivalen SmåLit i Jönköping där författare och förläggare i landet träffades och knöt kontakter, i april månad då förläggaren Gabriella Argus utbildade författare i länet om kommunikation och marknadsföring samt vid Smålit Värnamo. De olika träffarna gav författare och andra verksamma inom litteraturen i länet nya kunskaper och kontakter. Flera författare har tack vare nätverket skapat egna nätverk vilket inneburit att de kommit vidare med sina verk. Alla deltagare i nätverket fick ett månadsbrev under hela året med aktuell information om litteraturutvecklingen i länet. Region Jönköpings län deltog i nätverken inom Regionsamverkan Sydsverige och i det nationella näverket Nälli för litteraturutvecklare.

Evenemang som synliggör litteraturen i länet

Under 2025 genomfördes flera evenemang i syfte att exponera länets författare, där Region Jönköpings län spelade olika roller. Region Jönköpings län har varit finansiär, arrangör, medarrangör, förmedlare, styrgruppsordförande mera i evenemangen nedan.

Smålit genomfördes återigen i Jönköping och Värnamo, denna gång för första gången på olika datum under året, med breda program och publiktillströmning på liknande nivåer som tidigare år.

Poetry slam genomfördes med deltävlingar på fyra orter och följande länsfinal under våren, där vinnarna bjöds på resa och hotell under SM i Luleå. De fyra vinnarna, som också utgjorde laget från Jönköpings län, vann brons i SM. Poetry slam är ett sätt att främja poesin i länet, för alla åldrar. Evenemangen är ut till en publik som normalt sett inte deltar på kulturarrangemang.

Boktorg Asecs genomfördes i maj i samarbete med Akademibokhandeln. Ett femtontal författare från länet medverkade.

Gårdsrundan i september innehöll flera litterära inslag, där ett tiotal författare marknadsförde sina verk och exponera sig.

Minibokmässan på Stadsbiblioteket i november genomfördes i samarbete med Stadsbiblioteket. Ett femtontal författare från länet medverkade.

Vidare har flera kontakter mellan arrangörer och författare skapats genom Region Jönköpings län, exempelvis kulturhelgen i Gränna där författare årligen medverkar.

Projekt för att lyfta ungas litterära skapande

Under 2025 deltog 11 unga i feriepraktiken Platsens författare. Under tre veckor på sommaren fick ungdomarna prova på att vara författare och skriva under professionell handledning. Unga i Mullsjö, Gnosjö och Tranås skrev texter utifrån Harriet Löwenhjelmns liv och författarskap. Harriet Löwenhjelm-sällskapet medverkade i projektet. Texterna sammanställdes under hösten i en antologi.

Stöd till länets författare

I början av året lanserades ett omfattande författarstöd bestående av olika delar: lektörsstöd, textsamtalsgrupper med handledning, självorganiserad textsamtalsgrupp och Ord för scenen, en ny kurs för att skriva dramatik. Tre författare fick sina verk genomgångna av lektörer, fem författare deltog i textsamtalsgrupp med handledning och åtta författare deltog i Ord för scenen. Många sökte de olika stöden, som bedöms ge författare ökade förutsättningar för att förbättra texter och publiceras.

Trans-European Journeys

Region Jönköpings län har under 2025 varit projektledare för EU-projektet tillsammans med förläggare i Armenien, Tjeckien, Portugal och Grekland. Fem författare från Jönköpings län är med i projektet, vilket ger dem en unik möjlighet att nå nya läsare i Europa och besöka litteraturfestivaler i Europa. Region Jönköpings län stod värd för ett möte med alla länderna i februari, där författare, förlag och andra i projektet träffades. I december månad möttes de olika förlagen och samarbetspartners i Prag, bland annat med besök på svenska ambassaden i syfte att stärka marknadsföringen av länets författare. Projektet pågår till november 2027.

Yttrandefrihet och demokrati

Kulturutveckling har ett särskilt uppdrag att uppmärksamma, arbeta för och stärka frågan om rätten till yttrandefrihet och demokratiska rättigheter. Genom medlemskapet i International Cities of Refuge Network (ICORN) och våra arrangemang Banned Books Week och Fångslade författares dag tar vi tydlig ställning för det fria ordet.

Jönköpings län är en fristadsregion

Kulturutveckling valde och bjöd in en ny fristadskonstnär i april månad. Processen med ansökan om uppehållstillstånd gick snabbt och i början av juli anlände fristadskonstnären. I väntan på dennes ankomst fick Kulturutveckling frågan från ICORN om att erbjuda en annan fristadskonstnär ett korttidsresidens på två månader. Under denna tid introducerades fristadskonstnären i länets kulturnätverk och fick stöttning på olika sätt. Den fristadskonstnär som 2023 arresterades på flygplatsen i samband med avresa har Kulturutveckling haft kontinuerlig dialog med och försökt att stötta på olika sätt. I samband med SmåLits bokmessa i januari medverkade Kulturutveckling med information om Fristad Region Jönköpings län. Böcker av fristadskonstnärer fanns till försäljning samt Skapande liv – en fristadsantologi.

Banned Books Week i Jönköpings län 2025. Foto: Emelie Aspenberg

Banned Books Week

Syftet med Banned Books Week är att hålla det fria ordet levande och allas rätt till att läsa. Kulturutveckling arrangerade tillsammans med flera bibliotek, föreningsliv, skolor och museum flera samtal om censur och förbjudna böcker, föreläsningar om rätten till det fria ordet, om demokratiläget och pressfrihetens svåra situation i världen. Medverkande var Bissan Edwan, Staffan Lindberg, Martin Schibbye, Duaa Kamel, Erik Larsson och Nahid Persson. Vid varje tillfälle informerades om Svenska PEN och Fristad Region Jönköpings län. Banned Books Week genomfördes med stöd av Kulturrådet.

Fängslade författares dag

Fängslade författares dag uppmärksammas alltid 15 november, på initiativ av Svenska PEN, för att lyfta rätten till det fria ordet. Kulturinstitutioner, bibliotek och föreningar arrangerar föreläsningar, uppläsningar och samtal. Kulturutveckling arrangerade tillsammans med Jönköpings läns museum ett program med musik, poesiuppläsning och samtal om kulturens kraft och yttrandefrihetens möjligheter. Medverkade gjorde tre musiker från gruppen *De förbjudna melodierna* från Afghanistan, Raafat Hekmat, poet och novellist från Syrien och tidigare fristadskonstnär i Stockholm samt Björn Kohlström, författare och litteraturkritiker.

Demokrati i rörelse

Under 2025 var Region Jönköpings län samordnare för pilotprojektet Demokrati i rörelse. Under projektet, som startade med gemensam uppstart på Jönköpings länsmuseum i oktober, har ett 40-tal elever från gymnasierna i Vaggeryd, Värnamo och Gislaved läst olika skönlitterära verk och diskuterat demokrati. Eleverna har med utgångspunkt i litteraturen analyserat vad demokrati är samt relaterade begrepp som sanning och frihet. Projektet pågår fram till mars 2026 och drivs i samarbete med bland annat bokmässan i Göteborg och Science park Lindholmen.

Konstövergripande insatser

Kulturutveckling genomför varje år områdesövergripande insatser för att stärka kulturen i Jönköpings län.

AiR Småland: residensprogram för konstnärligt undersökande arbete

AiR Småland erbjöd under 2025 fyra residens inom konst, film, litteratur och dans. Under våren bodde och verkade en internationell konstnär och en nationell/lokal konstnär under ett tre månader långt residens i Gislaved. Gislaveds Konsthall ansvarade för värdskapet. Allmänheten tog del av residenset genom den utställning den nationelle/lokale konstnären genomförde på plats samt genom de nedslag i olika sammanhang den internationella konstnären gjorde under sitt arbete i länet.

Likaså bodde och verkade en internationell animatör och en nationell/lokal animatör under tre månader i Nässjö. Sörängens Folkhögskola ansvarade för värdskapet. Allmänheten tog del av residenset genom det animationsseminarium som anordnades på Sörängens Folkhögskola under våren samt genom de båda stipendiaternas medverkan i olika nationella och internationella animationssammanhang.

Under hösten 2025 bodde och verkade en internationell författare och en lokal författare i Jönköping under ett tre månader långt residens. Jönköpings Litteraturhus ansvarade för värdskapet tillsammans med den lokale författaren och introducerade den internationella författaren till den lokala kontexten. Allmänheten tog del av residenset genom publika möten och arrangemang som arrangerades under residensperioden.

Likaså bodde och verkade under hösten 2025 en lokal koreograf och en nationell koreograf i Tranås under tre månader. Kultivera i Tranås ansvarade för värdskapet tillsammans med den lokala koreografen och parallellt med detta residens gjordes ett Skottresidens med två unga danskonstnärer. Allmänheten tog del av residenset genom publika möten och arrangemang som arrangerades under residensperioden.

Metoden för AiR Småland stärker det regionala kulturlivet och verkar för att vidga det lokala kulturlivets nätverk. Residensmetoden utvecklar länets aktörer från det fria kulturlivet genom att ge dem möjlighet att verka med residensstipendiaterna för att framöver kunna driva dessa residens i sina egna verksamheter.

AiR Småland är ett treårigt projekt med stöd av Statens kulturråd där vi inom konstformerna litteratur, konst, film/animation och dans ger tre månaders residens till lokala och nationella eller internationella stipendiater inom dessa konstområden. Residensen utlyses via open call och stipendiaterna väljs ut av jurygrupper som nogsamt matchar dem både mot varandra och mot de samarbetsvärdar vi har inom respektive konstområde.

Stipendiater 2025

- Litteratur: Josefin Schygge och Oleksii Kapusta
- Dans: Stina Nilsson och Kaide Gonzalez
- Konst: Reico Motohara och Carl-Oskar Jonsson
- Film: Minna Floss och Sander Joon

Kulturelitfrukost samlar det professionella kulturlivet

Kulturelitfrukost är en ny mötesplats som arrangeras av Kulturutveckling för det professionella kulturlivet i Jönköpings län. Många kulturarbetare i länet har saknat en återkommande plats att mötas, samtala och inspireras. Mötesplatsen är öppen för alla, men med program och samtal som särskilt riktar sig till yrkesverksamma inom kulturområdet. Under 2025 genomfördes två frukostar med inbjudna talare och kulturinslag.

Biblioteksutveckling

Verksamheten har utgått från Biblioteksplan Region Jönköpings län 2023-2025 som tagits fram i dialog med bibliotekscheferna vid folkbiblioteken i Jönköpings län. Prioriterade fokusområden under planperioden har varit *Biblioteken i samhället, Digital delaktighet och kompetens* samt *Läsfrämjande, berättelser och bildning*. De områden som följer av bibliotekslagens (SFS 2013:801) skrivningar samt folkbibliotekens behov och deras lokala förutsättningar är grunden för verksamheten. För att nå gemensamma målsättningar har också Regional kulturplan 2023-2025 och Regional utvecklingsstrategi 2020-2035 varit utgångspunkter.

Arbetet bedrivs processororienterat utifrån biblioteksplanens mål, där prioriterade målgrupper, lärande och samverkan är genomgående. Kontinuerlig dialog med målgruppen, personalen vid folkbiblioteken i Jönköpings län, är central.

Samverkan och dialog

Bibliotekschefsnätverket

Biblioteksutveckling samordnar bibliotekschefsnätverket som är en betydelsefull plattform för samverkan. Fyra bibliotekschefermöten och ett internat har arrangerats. Cheferna har höjt sin kompetens och arbetat vidare i den egna verksamheten utifrån aktuella teman: till exempel biblioteksplaner, samverkan mellan folk- och skolbibliotek, biblioteket som varumärke, kollegialt lärande och introduktion av nya medarbetare. Enskild dialog samt stödtillfällen för informationsutbyte och förankring har blivit viktigare då nätverksträffarna sker med längre intervall och några kommuner deltar mindre frekvent.

Regionsamverkan Sydsverige

I beredningsgruppen för bibliotek och läsfrämjande ingår chefer för de regionala biblioteksverksamheterna i Jönköping, Skåne, Halland och Blekinge/Kronoberg. Fokus har varit utvärdering av projektet Biblioteken som tankesmedjor. Lunds universitet arbetar med uppdraget och rapporten ska vara klar i början av 2026. Beredningsgruppen har i övrigt varit vilande under året eftersom aktuella frågor inom biblioteksområdet främst är av nationell karaktär. Inom biblioteksområdet finns redan en etablerad infrastruktur för samverkan mellan myndigheter, regioner, organisationer och övriga tematiska nätverk.

Nationellt

Nationell samverkan sker inom Föreningen för Regional Biblioteksverksamhet (FRB). Träffar med Kungliga biblioteket (KB), Sveriges Kommuner och Regioner samt Svensk biblioteks förening har ägt rum. Fokus har varit frågor kopplade till KB:s slutredovisning om stärkt samverkan, lärplattformen Digiteket och uppdraget om digitala böcker för

folkbiblioteken. Dialogen om på vilket sätt de regionala biblioteksverksamheterna kan stödja utvecklingsarbetet kring digitala böcker intensifierades under året och arbetet fortsätter 2026. FRB genomförde en konferens för personal i regional biblioteksverksamhet med temat processledning, lärande och roll. Samverkan mellan de regionala biblioteksverksamheterna blir allt viktigare och pågår i olika frågor och konstellationer, utifrån de behov folkbiblioteken i Jönköpings län har.

Biblioteken i samhället

Barns delaktighet och inflytande

Biblioteksutveckling erbjuder stöd i folkbibliotekens barnrättsarbete bland annat genom medverkan i nätverk. Det bidrog till ökad kunskap om barnrättsarbete och till prövande av olika metoder för att involvera barn och unga i verksamheten. En utmaning för folkbiblioteken är att nå ut till unga med verksamhet och därför arbetade nätverket särskilt med kunskapshöjning kring relationsskapande arbete och bemötande. Biblioteksutveckling var medarrangör för en serie webinarier, Barnrätt i praktiken, som erbjöds nationellt via Digiteket. Utvecklingsarbeten från flera av länets folkbibliotek uppmärksammades. Arbetet fortsätter för att stärka fler folkbibliotek i att arbeta barnrättsbaserat.

Bibliotekens demokratiska uppdrag

Biblioteksutveckling stärker folkbibliotekens arbete genom att möjliggöra samtal om det demokratiska uppdraget, inspirera till verksamhetsutveckling och uppmuntra till samverkan i lokalsamhället. Utvärdering visar att bibliotekspersonal fått fördjupad kunskap om demokratifrämjande arbete, hur det kan gestaltas samt hur medie- och informationskunnighet bidrar till ett demokratiskt samhälle. Störst värde ger inspiration och konkreta exempel från kollegor, som serien Uppdrag demokrati. Två kommuner samarbetade med Europa Direkt och erbjöd Demokratisoppa. Biblioteksutveckling medverkade i konferens om kultur- och fritidsområdets roll i beredskap som samlade kommuner för lärande och samverkan. Att fortsätta stärka folkbibliotekens samhällsviktiga funktion är angeläget.

Biblioteksplaner

Biblioteksutveckling erbjuder länets folkbibliotek kompetensstöd i biblioteksplaneprocessen. Stödet tydliggör processen, ger konkreta ingångar och stärker gemensamt utvecklingsarbete enligt bibliotekspersonal. I samverkan med regional biblioteksverksamhet i Blekinge/Kronoberg och Kalmar län har samtal erbjudits, men få folkbibliotek i Jönköpings län har deltagit. Troligen för att det inte passade den egna processen. Chefer uppskattar möjligheten att vid behov kontakta Biblioteksutveckling, vilket ger störst effekt lokalt. Stödet har stärkt personalens syn på vikten av en aktuell, förankrad plan som styrdokument och förändringsverktyg. Årlig uppföljning sker genom Träffpunkt biblioteksplaner tillsammans med Kungliga biblioteket.

Prioriterade grupper

Bibliotek ska särskilt uppmärksamma prioriterade grupper: personer med funktionsnedsättning, nationella minoriteter och personer med annat modersmål än svenska. Biblioteksutveckling erbjöd fortbildning i kognitiv tillgänglighet tillsammans med Begripsam och regional biblioteksverksamhet i Halland, Västernorrland och Östergötland. Bibliotekspersonal upplevde värdefulla insikter och praktiska kunskaper för verksamheten. En kommun i Jönköpings län har därefter bildat en tillgänglighetsgrupp. Ett fördjupat lärtillfälle konkretiserade kognitiv tillgänglighet genom personliga berättelser. Enskild handledning gav omvärldsbevakning och uppskattade samtal om utvecklingsbehov. Nätverket kring prioriterade grupper avslutades då engagemang för samverkan saknades. Fortsatt stöd för likvärdig tillgång till biblioteksverksamhet erbjuds på andra sätt.

Digital delaktighet och kompetens

Digital transformation

I Biblioteksutvecklings nätverk Digital transformation har bibliotekspersonal utforskat vad den digitala omställningen betyder för biblioteken och stärkt sin samverkan kring digitala frågor. Biblioteksutveckling har tillsammans med folkbibliotek och andra regionala biblioteksverksamheter undersökt behovet av stärkta kunskaper inom AI och bibliotek och planerat för kommande AI-fortbildningar. Konferensen Uppslukande bibblan om VR och bibliotek genomfördes för bibliotekspersonal i samarbete med de regionala

biblioteksverksamheterna i Västra Götaland och Östergötland. Den inspirerade till aktiviteter och egna lärtillfällen på flera av länets bibliotek. Bibliotekspersonal har fått tillgång till mer överskådlig biblioteksstatistik genom att Biblioteksutveckling tillsammans med regionens GIS-analytiker tagit fram ett användarvänligt statistikverktyg för Jönköpings län. Tillsammans med Länsstyrelsen och Nässjö bibliotek pågår projektet Handledning av digitala tjänster under 2025-2026.

Läsfrämjande, berättelser och bildning

Bilderbokens möjligheter

Biblioteksutveckling stödjer projektet Bilderbokens möjligheter, som är ett återkommande samverkansprojekt mellan förskola, bibliotek och museum i Vetlanda kommun. I samband med uppstart under hösten erbjöd Biblioteksutveckling personal på folkbiblioteken i länet ett lärtillfälle med fokus på bibliotekariens kompetenser i samverkan. Samtidigt gav Biblioteksutveckling en skribent i uppdrag att följa årets projekt för att beskriva samverkan och metoder som utvecklats, synliggöra framgångsfaktorer och utmaningar för att sedan sprida till fler folkbibliotek i länet och nationellt. Projektet genomförs hösten 2025 och våren 2026.

Läsfrämjandelyftet

Biblioteksutveckling bidrog till att personal på länets folkbibliotek fick möta kollegor för att dela erfarenheter, få ny kunskap och inspiration kring läsfrämjande insatser för barn och unga. Detta möjliggjordes dels genom en heldag där processen Läsfrämjandelyftet fick ett tydligt

avslut, dels genom flera lärtillfällen inom serien Läsfrämjande pågår. Forskningsprojektet Läsfrämjande i teori och praktik avslutades. Projektet bidrog till att pilotbiblioteken fick ett annat förhållningssätt både i att utföra sitt uppdrag och i arbetet med kollegialt lärande. Bibliotekspersonal i länet fick ta del av resultatet och en artikel finns på Digiteket för nationell spridning.

Samverkan folkbibliotek och socialtjänst

Biblioteksutveckling medverkade i planering och genomförande av HOPP, en kultur- och inspirationsdag för barn i familjehem. Inför dagen och under dagen samlades röster från barn i samhällsvård och familjehem in. Biblioteksutveckling är medfinansiär till forskare som skriver en rapport om HOPP. Biblioteksutveckling deltog i referensgruppen för det nationella projektet Letterbox Club Sverige och det nätverk som Allmänna barnhuset driver om samverkan mellan folkbibliotek och socialtjänst. Två av länets biblioteksmedarbetare gjorde bokurval till bokpaketen inom det nationella projektet.

Språklust

Språklust är en del av Bokstart och innebär samverkan kring små barns språkutveckling. Biblioteksutveckling samordnade styrgruppen i Språklust.Handledning och stöd i lokalt Språklustarbete och för de kommuner som prövar Bokstartsprojekt erbjuds. Nätverket för personal på folkbibliotek i länet möjliggjorde erfarenhetsutbyte och dialog kring språk- och läsfrämjande arbete för små barn och om samverkan. Stärkt kompetens kring föräldraskapsstöd och ett breddat kontaktnät med kollegor är några av effekterna av ett interregionalt samarbete inför och efter Nationella familjecentralskonferensen. Även bibliotekspersonal och pedagoger på familjecentraler i länet stärktes i sin samverkan kring föräldrastödjande insatser i grupp på en gemensam inspirationseftermiddag. Biblioteksutveckling initierade en uppdragsforskning om Språklust kring framgångsfaktorer och eventuella utvecklingsmöjligheter. Biblioteksutveckling medverkade i det nationella nätverket för regionala biblioteksverksamheter om barnbiblioteksverksamhet.

Stöd och bidrag

Region Jönköpings län beviljar bidrag och delar ut stipendier som stöd för personer, föreningar och organisationer som arbetar för ett levande kulturliv i länet.

Stipendier

Region Jönköpings län delar varje år ut kultur- och arbetsstipendier för stöd och uppmuntran inom konstområdena litteratur, folkbildning, dans, film och rörlig bild, musik, bild och form, hemslöjd, teater, museum och kulturarv.

Paul Petersons stipendium

Syftet med Paul Petersons stiftelse är att lämna ett stipendium till förtjänta elever på konstskolor inom området bildkonst för utveckling av konstnärliga projekt och idéer under studietiden. Den person som söker Paul Petersons stipendium ska ha anknytning till Jönköpings län samt vara inskriven på en konstnärlig utbildning under det år som ansökan avser.

2025 års mottagare av Paul Petersons stipendium heter Tom Hallgren. Han kommer från Jönköping och har studerat fotografi vid Valands konsthögskola i Göteborg. Stipendiet på 80 000 kronor delades ut på Paul Petersons födelsedag, den 25 februari, på Smålands konstarkiv, Vandalorum i Värnamo. I juryns motivering står det bland annat att "... Tom Hallgren undersöker maskulinitetens komplexitet genom sitt analoga fotografi. Med inspiration från sin uppväxt i Jönköping skapar han verk som balanserar råhet och ömhet, intensitet och stillhet.

Kulturstipendium

2025 års kulturstipendium har tilldelats scenkonstnären Christian Arin med motiveringen:

"Med stark förankring i Jönköpings län, och med ett tydligt internationellt perspektiv, har denna scenkonstnär i decennier bidragit till ett levande och tillgängligt kulturliv i länet. Sedan 2004 har han varit den drivande kraften bakom TEATERi – en av Sveriges mest turnerande fria teatrar – med föreställningar som engagerar både barn, unga och vuxna. Hans arbete har gett tusentals barn och unga i länet möjlighet att möta scenkonst av hög konstnärlig kvalitet. Genom sitt ständiga nytänkande och tro på den fria scenkonsten, har han byggt broar mellan lokalt engagemang och globalt berättande. För sitt långvariga och betydelsefulla arbete för scenkonsten i och från Jönköpings län är Christian Arin en mycket värdig mottagare av Region Jönköpings kulturstipendium."

Arbetsstipendier

2025 års arbetsstipendier har tilldelats:

- Anna Kjellander, Konstnär
- Ludvig Ödman, Konstnär
- Louise Halvardsson, Författare
- Martin Öhman, Musiker
- Nina Åkerblom Nielsen, Musiker

Bidrag

Verksamhetsbidrag

Region Jönköpings län ger verksamhetsbidrag till kulturorganisationer i Jönköpings län som bedriver stadigvarande verksamhet inom kulturområdet i huvudsak. Verksamheten ska vara viktig för länets kulturella infrastruktur.

Verksamheter som beviljats stöd 2025:

- Föreningen Minopera
- Föreningen Underjord
- Grenna Bluegrass
- Huskvarna Folkets park
- Internationell poesifestival Jönköpings län
- JONK! Scenkonst
- Jönköpings läns bygdegårdsdistrikt
- Jönköpings läns hembygdsförbund
- Jönköpings läns hemslöjdsförbund
- Jönköpings läns konstförening
- Jönköpings litteraturhus
- Kultivera
- Skådebanan Jönköpings län
- Småland live
- SmåLit - Smålands litteraturfestival
- Stiftelsen Kulturresevatet Åsens by
- Stiftelsen Lehmanns verkstad
- Stiftelsen Smålands konstarkiv
- Sveriges konstföreningar distrikt JKPG län
- Sydöstra Folkets hus och parkregion
- TEATERi
- Värnamo Filmhistoriska festival
- Österängens konsthall

Projektbidrag

Region Jönköpings län kan ge bidrag till projekt inom konstområdena dans, musik, teater, bild och form, film och rörlig bild, hemslöjd, litteratur, museum och kulturarv samt bildning.

Bidraget ska stödja, bredda och förnya kulturlivet och öka tillgängligheten till kulturyttringar i hela Jönköpings län. Bidraget ges i två former; utveckling och etablering.

Fleråriga projekt som beviljades fortsatt stöd 2025:

- Etablering av Vätteroperetten
- Utveckling av Rädda barnens cirkusskola
- Etablering av Smålandstriennalen
- Etablering av Filmhistoriskt centrum och arkiv

Nya projekt som beviljades stöd 2025:

- Utveckling av författarscen och plattform B-fabriken i Bodafors
- Utveckling av Kulturella upplevelser
- Etablering av Tabergsådalens kulturhus
- Utveckling av Södra Karstorps Konsthall

Produktionsstöd

Produktionsstödet ska stimulera och stödja länets fria utövare, kulturarbetare och konstnärer inom scenkonst och film, samt stärka, bredda och förnya kulturlivets infrastruktur. Stödet ska också stimulera nya produktioner i länet och berättelser med koppling till länet. Region Jönköpings län har för året 2025 delat ut åtta produktionsstöd inom film och tre inom scenkonst.

